POISTE HÄÄL

Kaubanduslikku eriharidust taotlevate poiste häälekandja. Ilmub üks kord nädalas. Müük ja levitamine ainult koolis. Hind 3 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, V. Pärnu maantee, 19a. T.L.P. Kommertsgümnaasium. Peatoimetaja: J. Saarevet. Vastutav toimetaja: H. Lukk. Toimetus: V. Erbsen, E. Rannik ja Th. Pajo-Karu.

Nr. 58. Neljapäeval, 25. oktoobril 1934. IV aastakäik.

Ärge laske närbuda vaimu!

Rõõmustavaks nähteks on sportlise tasapinna üldine tõus meie õpilasperes. See tagab terve ja tahtejõulise noorpõlve juurekasvu ning on bioloogiliselt meie riigile määratu tähtsusega. Selles suunas edasi minna tähendab teenet Eestile, mille suurusest ei olda praegu teadlik täiel määral.

Igal heal asjal on ka oma varjukiljed. Praegusel juhul avaldub see ühekülgsusena selles, et keha kultiveerimise kõrval v a i m jäetakse hooletusse. Mitte õppimise seisukohalt, vaid huvi puuduses vaimsete elunähete vastu.

Nii annab teater aeg-ajalt odavahinnalisi etendusi, kusjuures kooli kaudu saadavad pääsetähed võimaldavad külastada etendusi ka neil, kel puudub raha hariliku pileti lunastamiseks. Kontsertidele on võimalik tihti pääseda isegi tasuta. Oneti on just meie kooli õpilaste seas väga neid, kes kasutavad mainitud võimalusi. Ja sellest on kahju! Teater ja muusika arendavad kunsti mõistmist üldse ning õpetavad hindama nähtus: elus. See oskus ja hindamisvõime on paratamatuks eelduseks haritud inimesele. Seda võimet sõõti jätta tähendab vaimu närbumist ja annab end hiljem kibedasti tunda.

Kasutage seepärast igat võimalust omaast arendada, vaimsel alal ka väljaspool tunniketva piire. Vaim annab suuna meie tegevusele, sest enne oli sõna ja siis tegu. Andke toitu oma vaimule, mida ta vajab ja väärib, see muudab väärtuslikuks kogu teie isiksuse.

G. Vahrberg.

Arvukunstnik dr. R ü c k l e.

Heinrich Gutmann.

Esimestel sügispäevadel 1929 suri Frankfurtis Main äärest matemaatik dr. Gottfried Rückle. Vähesed leinasid ta surma, sest vähesed tundsid seda suurt arvutuse- ja mõtlemisfenomeeni. Rückle näitas oma vaimse produktiivsuse poolest harukordseid võimeid.

Dr.Rückle sündis 7.juunil 1879. Rödelheimis, Frankfurti lähedal. Vaevalt 6 aastasena astus ta kooli, kus peagi avaldub ta mõtlemistugevus. 17.aastasena annab ta abituriendieksamid ja 21 aastasena on ta matemaatikadoktor Giesseni ülikoolis.

Rahutu oli ta elu, rahutu ta kutsetegevus.Ta töötab ülikooli matemaatika instituudis, uurib astronoomiat, astub avalikkuse ette, lastes endaga teha mõtlemiseeksperimente, siis annab oma võimed tööstusettevõtete kasutusse ja kirjutab põhjapanova teose "Praxis des Zahlenrechnens". Ning lõpuks omab tunnustuse: kõikide aegade suurim arvutusfenomeen.

Aastal 1904 oli Pariisis ülemaailmline matemaatikute kongress, kus viibis ka 25 aastane Gottfried Rückle.Osavõtjaile anti lahendada raske ülesanne. Rückle lahendas ülesande poole tunniga, kuna järgmisel selleks kulus 35 tundi! Sest näitest avaldub: Rückle polnud harilik arvukunstnik.

Dr.Rückle polnud mingi poolmõõtiline kuju, kellest räägitakse imelugusi. Ta käsitlusi - need on väga suure teadusliku väärtusega - on uuritud aastaid ja tehtud arvutuid eksperimente Saksa ülikoolides. Nende uurimuste tulemusi näitab professor dr.Osvald Kroh, Trübingenist oma töös "Eine einzigalige Begabung und deren psühhologische Analyse."

Vaatleme katseid dr.Rücklega ja ta võimeid. Nõutaks ta õppis pähe pikki arvuridu. Arvud 10-99 kirjutati lehekestele ja loositi üksikult välja. Arvud kirjutati loosi järjekorras lehele ja kui vajalik, korrati loosimist veel. Aega, mida dr.Rückle vajas arvuridade päheõppimiseks, mõõdeti ülesandmise andmisest väljaütlemise alguseni. Rückle õpnimisajad on nõiselda absoluutseiks maailmarekordeiks, milliseid seri pole üksi teine korranud. Järgnevate arvude päheõppimiseks kulus tal aega:

25 arvu - 6,4 sek., 49 arvu - 25 sek., 102 arvu - 1 min. 40 sek. 204 arvu - 6 min.10sek., 288 arvu - 10 min. 30 sek., 384 arvu - 24 min. 29 sek., 504 arvu - 34 min.39 sek.

Aastal 1924. kutsuti dr.Rückle Berliini Ülikooli poolt harukordsele võistlusele: Aju elektri arvutusmasina vastu! Rückle jäi võttjaks. Korrutamised ja jagamised mitmekohaste arvudega, protsendi leidmised, juurimised jne lahendus ta peas kiiremini, kui keegi teine masinal ... Imestusväärsein aga kui ta rekordid (kolmekohase arvu ruut - 0,5 sek., kahekohase arvu kuup - 0,9 sek.) on ta arvutusmeetod.

Kuidas ülesanne ajamõõtmisest jooksul lähenes dr. Rückle ajus, näitab järgnevat kirjeldus analüüs.

Korrutise 382x725 leidmiseks tarvitas dr. Rückle järgnist elegantset meetodi: $382x725=191x2x725=191x x1450=10x(168-23)(168+23)=10(168^2-23^2)$ ja sai resultaadi 276950!

"Rahulikkus, kergus, kindlus ja väliselt näiv väike väsivus, millega dr.Rückle lahendas ülesandeid, selgus ja tabavus ta märkmeis, kõik see sageli sundis mi nd mõtlema, et mitte meie normaalsed ja tema ebanormaalne pole, vaid tema normaalne ja meie degenereerunud oleme", - kirjutas kord tuntud matemaatik ja füüsikoof.

Ja oma olemuses dr.Rückle oli normaalne.Temperamentne, impulsiivne, sõbralik, abivalmis, julge -iseloomustasid teda sõbrad. Mingit jälge imelapsest.Vaevatult töötas ta oma tegevusalal ja uuris palju ajalugu,kirjandust, füüsikat, psühholoogiat j.m. Üldiselt oli ta suur loodusesõber. Sageli jalutas ta tundidekaupa maastikul - peaaegu alati peakatteta Ja haige, tõsiselt haige, polnud ta peaaegu kunagi.

Veidi ebamugavana tundub: Rückle oli suur joodik. Aga ka joobnud olek ei mõjutanud vähemalgi ta arvutamisvõimet. Kui ta hilisõhtu oma sõpradega läks kõrtsis, ütles ja neilt: "Mõtlge mult, mis ma tegin sel ja sel päeval". Järeluurimised tõestasid, et dr.Rückle 17.aastasest alates mõtlesi iga päeva oma elus. Sarnaseid imeasju tõi ta ka oma sõpradele sõjavões - ta võis kirjeldada iga Saksa positsiooni tugevust.

Dr.Rückle suri peaajulõõgist 23.septembril 1929. viitkõrne easta vanuselt.

BIZ - IR.

o

K a s t e a t e e t,

palju silmaga on võimalik näha 6.783 tähte, võttes abiks aga hariliku binokli, näeme rohkem juba 68.000. Vaadates 10.cm. suuruse objektiivavausega pikksilmaga, näeme 4.186.000, kõige moodsamate ja suuremate pikksilmade abil on võimalik näha veel 108.000.000 tähte, kuid erilise taeva pildistamise abil saab määrata kindlaks rohkem kui 600.000.000 tähte.

Prof.Sykeri järele.

o

On raamatuid, mida ainult hinnatakse, teisi, mida neelatakse ja lõpuks, kolmandaid - kahjuks on neid kõige vähem - mida peab nii öelda nõrima ja seedima.

Bacon.

HUUMOR

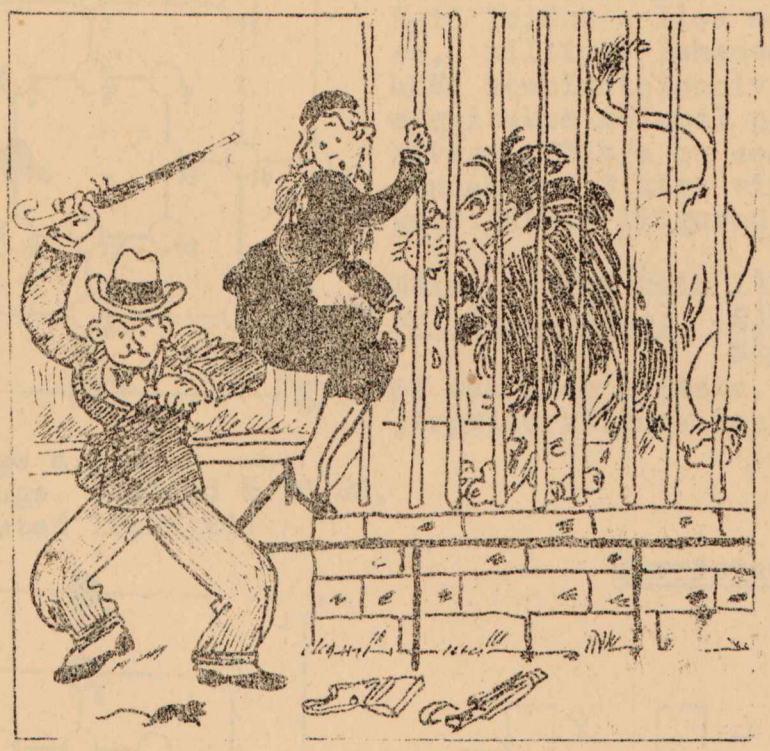

"Appi, hiir, lõõ ta ruttu surmuks, Ervin,
mul on pöörane hirm!"

o

-"Ma olen kirjanik, ja iga segamine minu töö juures häirib mind väga."
-"Mina küll selleüle ei või kaevata. Mind ei segata kunagi mu töös."
-"Olete te ka kirjanik?"
-"Ei, ma olen lõvitaltsutaja."

o

Ajalehest loeme:
- "Soovitakse tuba üksikule daamile, viis meetrit pikk ja 3 meetrit lai."

o

Perenaine: "Mida, te tahate häälestada meie klaverit? Aga me pole ju kedagi kutsunud."
Klaverihäälestaja:"Ei, proua, tellimine tuli kõrvalt korterist."

Veskiülesanded nr.1-2.

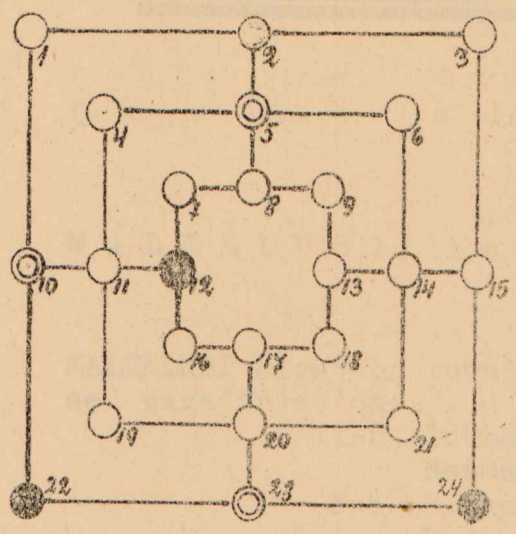

Valge algab ja omab 4 käiguga. (Valged 5,10,23, mustad 12,22,24).

"Veski on laste mäng" seda on peaaegu igaühe mängimud, kuna mängureeglid on niivõrd lihtsad, et iga lapsgi seda võib õppida. Küll leidub selles mängus ka seise, millisele lahendamine nõuab hästi kombinatsioonivõimet. Ühemõlt mängitakse mõlemal poolel 3 mängukiviga. Võitja on see, kes ennem suudab oma 3 kivi viia ühele sirgele. Kivid liiguvad hüpetega.

Näide: valge käib 1)10-6,12-4,
Nr. 1 lahendus: 2)5-21,4-14,
3)6-20:Must
ei saa onam kaitsta, valge saab järgmise käiguga veski.

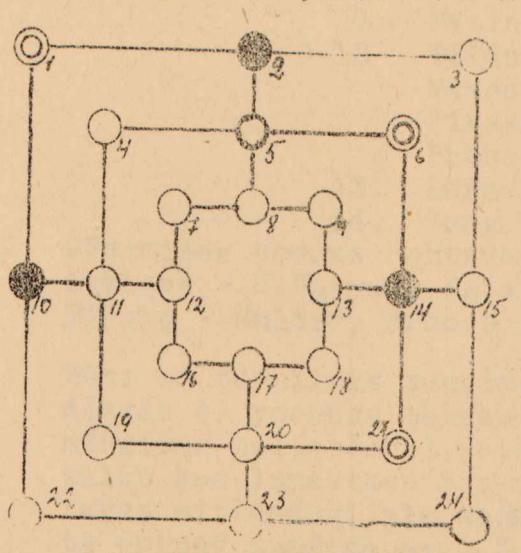

Valge omab veski 3 käiguga.(Valged:1,6,21; Mustad 2,10,14.
Loositakse sõõdav auhind.
Lahenduste saatmise tähtpäev 27.oktoobril.

Arvristsõna.

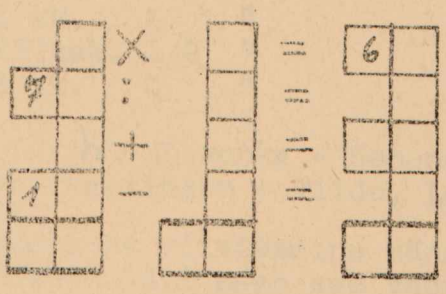

Tühjadesse ruutudesse asetada arvud, mis rahuldaksid ülesande märke, Alumised arvud tulpades moodustavad neis asuvate arvude summa.
Lahendused saata hiljemalt 27. okt. Rannikule.
Sõõdav auhind.

Selmise numbri ülesande lahendusi saabus 10, Auhindu omasid loosimisel: Tammik, Agndrikson ja Kulter.

Male.

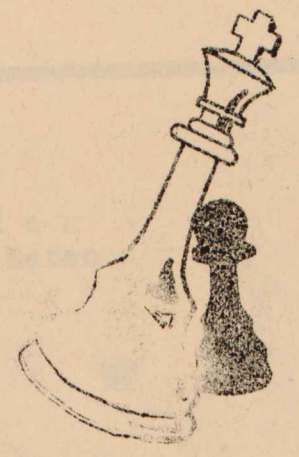

6. I.R.

MALEKLUBI teated.

MALEKLUBI algajate turniiris on läbi viidud 3 vooru. Senised tagajärjed on:

1-2	Inkberg	V kg.	3	punkti
	Herman V.	V kg.	3	"
3-6	Raispass	IIkk.	2	"
	Uehendrik	IIkg.	2	"
	Rahu	IIkk.	2	"
	Levonka	I kk.	2	"
7	Müller	IIkg.	1 1/2	"
8	Matinson	IIkg.	1	"
9-12	Tiido	IIIkk.	1	"
	Mauro	IIkk.	1	"
	Pirsko	I kk.	1	"
	Proose	I kk.	1	"
13.	Lass	IIIksk.	1/2	"
14.	Erg	I kk.	0	"

Järgmises voorus kohtavad:
Inkberg - V.Herman, Raispass - Rahu, Levonka - Uehendrik, Pirsko - Multer, Proose - Mauro, Martinson - Tiido, Lass-Erg.

Seni on turniiris suurimaks puuduseks viivitamine mängudega. Alates 4. vooruga maksab kõvem kord. Nii peab see voor olema märgitud neljapäeval, 25.okt. aeg ütlemisel või mittemängimisel tuleb see lunastada 3 sendise trahviga. Vastasel korral arvatakse mittemängijale kadus. Vabandavaks põhjuseks pole vastaste erinev tundide arv. Kui turniiri juhatus hakkaks arvestama viimase asjaoluga, poleks turniiride korraldamine üldse võimalik. Palume seega täpselt jälgida vastavaid teateid MALEKLUBI teadete kastis ja nendega arvestada.

MALEKLUBI välkturniir, mis jäi ära neljapäeval, 18.oktoobril peetakse neljapäeval, 25.oktoobril kell 18.00. Osavõtta võivad kõik maletajad. Osavõtumaks 5 s., mis läheb auhindade muretsemiseks. Turniir peetakse ruuttabelis ja kui osavõtjaid vähe, siis kahekordselt. Registreeruda hiljemalt 25.skp. kell 14.00 I.Rootsile.

MALEKLUBI liikmete arv momendil on 40.

Ülesandeid

Nr. 9.
H. W. Williams
Denken und Raten
1930

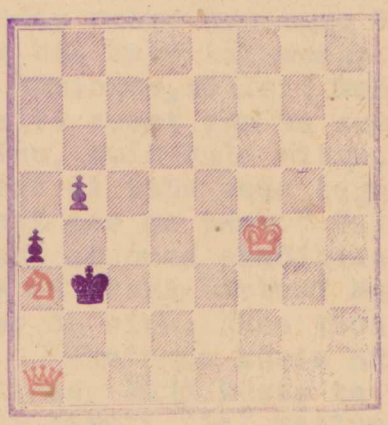

Kadu 3 käiguga.

Nr. 10.
W. Walden
Denken und Raten
1930

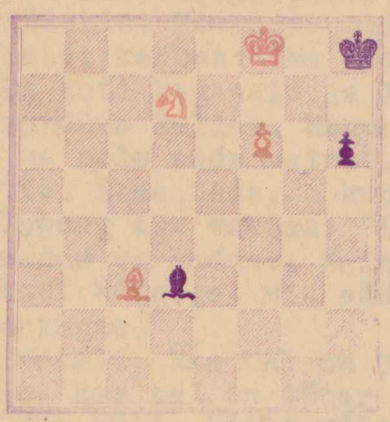

Kadu 3 käiguga.

"Poiste Häl" nr. 5⁷. auhinnaliste maleülesannete lahendused.

Nr.7. G. E. Carpenter. Kadu 2 käiguga.
Valged: Kd1,La3,Pd2,Pd3 (4).
Mustad: Ke3,Vd5,Pd4 (3).
1. La3-a8 Ke3:d3 2. La8-e3 matt.
1. ..... V ükskõik 2. La8-e4 või f3 matt.

Nr. 8. W. Shinkmann. Kadu 2 käiguga.
Valged: Kf8, Lg4,Od6,Eg5 (4).
Mustad: Kh8, Pe7, f7, h7 (4).
1. Lg4-e6 f7:e6 2. Od6-e5 matt.
1. ..... f7-f6 2. Le6-g8 matt.
1. ..... h7-h5 2. Le6:h6 matt.

Loosimisel võitis auhinna - pool kilo šokoladi E. Kvelstein V komm.-g.

Partii nr. 4.

(Naljamäng.)

1. e2-e4 e7-e5 2. Rg1-e2 Valge arendab ratsanikku ebakorrapäraselt. Paremini on Rg1-f3- Ld8-h4 3. Rb1-c3 Rb8-c6 4. g2-g3 Lh4-g5 5. d2-d4 Rc6:d4? -See käik maksaks mustadele viguri.6.Oc1-g5? -Valge ei näe ühvardavat hädaohtu ja võtab kuningu vastu. - Rd4-f3 matt!

Erineved mõtted.

Vägev Alexander tuli kord rikkasse Aafrika küllа, kus neapõues leidus piiramatul arvul varandusi. Päriselanikud tulid talle vastu ja tõid kuldvaagnaid ning väärismetalle. Kuid Aleksander ütles neile:"ma pole mitte tulnud teie varandusi vastaga, vaid teie kombeid õppima." Teda juhiti nüüd läbi linna turuplatsile, kus selle rahva kuningas kohut mõistis. Nõuandjil olid kuninga ees kaks talupoega. Üks neist kaebas: "Ma ostsin, o kuningas,sellelt mehelt üha koti haganaid ja leidsin selle seest aga ka suure varanduse küllas. Haganad on minu, kuid kuld mitte, sest ma pole seda ostnud. Aga mees ei taha seda tagasi võtta. Kõse teda, o kuningas, sest see on tema." Teine talupoeg aga vastas: "Sa kardad, et omad ebaõiglaselt saadud varandust. Kuid kas ma ei peaks kartma? Müüsin koti kõigega, mis sõõl sees. See on sinu. Võse teda, o kuningas!"

Kuningas küsis nüüd esimeselt, kas tal on poeg. See jaatas. Nüüd küsis ta teiselt, kas tal on tütar ning sai samuti "ja" vastuseks. "Hõõ küll. Mõlema nõlemad elevat õiglased mehed, seepärast laske endi lastel abielluda, ning andke leitud varandus neile kaasavaraks.

Alexander oli väga imestanud sõõraat otsust kuldse. -"Kas ma mõistsin valesti kohut?" küsis võõra rahva kuningas. - "Sugugi mitte, kuid meie maal mõistetakse siiski teisiti kohut."- "Aga kuidas siis?" - "Mõlemad tülitsejad kaotavad pea ja kuningas saab varanduse", vastas Alexander. Kuningaslõi imestusest käed kokku: "Paistab sinu maal pilkane?""Laseb taevas teile vihma sadada?" Alexander jaatas. - "Siis sünnib see", jätkas kuningas, "sõõnute loomade pärast, kes sinu maal elavad. Sest sõõraste inimeste üle ei saja vihma ega paista pilkest."

Tõlk. E.R.

o

Diogenes omas kunagi orja, kes põgenes. Sõbrad soovitasid filosoofil teda otsida. -"Ei oleks kena!"sõnas Diogenes."Minu ori suudab elada minuta, ja mina tema eta ei suuda? Kas teie arvatetos ma olen viletsam kui mu ori?"

o

Väljaandja o/ü "Poiste Hääl". Trükkinud:H.Lukk,A.Haasik,
Trükitud 120 eksemplari. Th.Pajo-Karu ja E.Jürgo nõon.